

TITULUS XIX.

DE REBUS ECCLESIASTICIS NON ALIENANDIS.

I. De rebus ecclesie non alienandis vetus regula.	V. Quarum rerum permissa alienatio sit?
II. Quid alienatio comprehendat?	VI. Venditio fructuum beneficiorum, & horum locatio solutione anticipata.
III. Quæ res alienari nequeant?	
IV. Venia Sedis Apostolicæ.	

§. I.

Vetus est regula, Ecclesie res alienari non posse, quam regulam & sacri canones (1), & civiles leges (2) ratam firmam haberi voluerunt. Nam sua Ecclesie bona sarta tecta servanda sunt, ut ex iis habeant clerici, & pauperes, unde vivant, & Religionis cultus sustineantur. Hodie ea in re jure utimur, quod à Paulo II. sancitum est (3).

(1) S. Leo M. *Ep. 17. ad univers. Episc. per Sicil. constit. opp. t. 1. col. 728. ed. Ven. 1753.*, cujus epistolæ veritatem adversus Quesnelli ratiunculas egregie ostendunt Fratres Ballerini in *Not. n. 8.*, Cacciarius in *Monit. ad eamd. Ep. p. 86. ed. Romæ an. 1755.*, Tillemontius *Histoir. Eccles. not. 9. in Vit. S. Leon. t. 15. p. 894. ed. Ven. 1732.* Eadem lex est Hilarii Pontificis, qui proximus Leonis successor fuit, *Ep. 8. c. 5. ad Episc. divers. provinc. Gal. apud Labbæum t. 5. concil. col. 67.*, itemque Symmachi *Ep. 5. ad Cesar. eod. t. 5. col. 425.*, qua quidem Epistola S. Symmachus respondet S. Cæsario Arelatensi, qui eum rogaverat, ut rerum ecclesiasticarum alienationes *Apostolica auctoritate prohiberet ibid. col. 424.* Concilium Ancyranum *Can. 14. t. 1. Conc. Labbæi col. 1498.*, Carthaginense V. *Can. 4. t. 2. col. 1455.*, Agathense *Can. 7. t. 5. col. 522.*, Aurelianense III. *Can. 12. col. 1277.*, Aurelianense IV. *Can. 18. col. 1367.*, & V. *Can. 13. col. 1380. eod. t. 5.*, & Nicænum II. *Can. 12. t. 8. col. 1255.*, Cyrillus Alexandrinus *Ep. ad Dominum t. 2. Pandect. Can. Beveregii ed. Oxonii 1672. p. 177.*, quem in locum Balsamon, *vasa*; inquit, *pretiosa Ecclesiarum, seu sacra, & reliqua Deo consecrata, & possessiones immobiles inalienabilia sunt, & ecclesiis servantur.* Non igitur nova, ut quidam putant, sed vetustissima est canonum regu-

la de rebus Ecclesie non alienandis. Confer etiam Decretalium titulum *de Reb. Eccles. alienan. vel non.*

(2) *Leg. 14. & 17. Cod. de Sacros. Eccles., Novell. 7. c. 1.* Vide etiam Capitularia Regum Francorum *l. 2. c. 29. col. 502. & l. 6. c. 136. col. 632. t. 1. ed. Baluzzii cit.*, aliæque multa eorundem capitularium loca, quæ laudat, & expendit Cl. Mamaebius *Del Diritto libero della Chiesa di acquistare e di possedere l. 3. c. 1. p. 61 & seq.*, ubi totum hoc argumenti genus graviter, & solide pertractatur.

(3) *Extravag. Ambitosæ de Reb. Eccles. alienan. vel non.*

§. II. Pertinet hoc interdictum etiam ad monasteria, hospitalia, certaque loca pia, & religiosa, quorum etiam bona ecclesiastica dicuntur; eaque distrahere nefas est (1). Alienationis autem nomen comprehendit venditionem, donationem, permutationem, emphytheusim, locationem, & conductionem ultra triennium (2), pignoris constitutionem, seu nexum, & hypothecam, in feudum concessionem (3), denique omnem conditionem, per quam res Ecclesie deterior efficitur (4).

(1) *Cit. Novel. 7. c. 1., & cit. Extravag. Ambitosæ.*

(2) Vetita est locatio rerum ecclesiasticarum ultra triennium, quando ex iis fructus quoque anno percipiuntur. Nam si ex fructus ferant tantum unoquoque biennio, aut triennio, tunc recte per annos sex, aut novem locatio perficitur. Communis hæc est Canonistarum sententia, quam, præter ceteros, sequitur Fagnanus in *Cap. 5. de Reb. Eccles. alienan. vel non n. 43.*

(3) *Ead. Extravag. Ambitosæ, & Cap. 5. de Reb. Eccles. alienan. vel non.* Vide etiam *Const. Humanæ salutis 152. Urbani VIII. in Bullar. t. 5. par. 5. p. 374.*, ejusdemque decretum editum die 7. Septembris 1624. apud Giraldum *par. 1. sect. 451. p. 292.*, quo sublata sunt privilegia Regularium, quibus antea res ecclesiasticas, in scia Sede Apostolica, alienare licebat.

(4) Vox hæc *conditionem* occurrit in *cit. cap. 5. de Reb. Eccles. alien.*, & eam tamquam importunam rejiciunt Cujacius, & Antonius Augustinus, quod non intelligant, quæ species alienationis conditio sit. Sed recte Innocentius Cironius *Paralit. in Decretal. l. 3. tit. 13. §. 3. p. 237. ed. Vindob. 1761.* vocem illam retinendam esse ostendit, quoniam conditio est pactum, per quod rei Ecclesie detrimentum inferri potest.

§. III. Neque solum res immobiles Ecclesiæ, uti prædia rustica, & urbana, alienari nequeunt, sed etiam res immobiles pretiosæ, quæ servari possunt, integra armenta, gregesque integri, arbores prædio utiles, ac necessariæ, jura, actiones, census, cetera, ex quibus annui fructus capiuntur. Verum alienatio valet, si justa de causa, & adhibitis solemnitatibus facta sit. Causa, vel est necessitatis, puta æris alieni dissolvendi, cum ei fructibus satisfieri non possit (1); vel utilitatis, si Ecclesiæ utilis futura sit alienatio, puta si ædes ruinosæ in emphytheusim dentur, vel silvestria loca, agrique inculti colonis permittuntur, aut terræ longe positæ cum vicinis commutantur (2); vel demum pietatis, puta si famis tempore alendi pauperes, aut si captivi redimendi sint (3).

- (1) *Clement. 1. de Reb. Eccles. non alien.*
 (2) *Can. 53. c. 12. qu. 2., Cap. 1. de Rer. permut.*
 (3) *Can. 13. & seq. & Can. 70. & 71. c. 12. qu. 2.*

§. IV. Solemnitates omnes fere pertinent ad consensus Sedis Apostolicæ, à qua causæ expenduntur, iisque recte cognitæ alienatio permittitur (1). Sine consensu Sedis Apostolicæ irrita alienatio est; præterea qui rem distraxerunt, aut qui distractam acceperunt, pœna plectuntur excommunicationis, si Episcopi, vel Abbates non sint. Nam his Ecclesiæ ingressus interdicitur, iidemque, si menses sex in interdicto fuerint, ab omni suspenduntur administratione Ecclesiarum, aut monasteriorum, quibus præfecti sunt. Capitula quoque, & aliæ universitates in interdictum incidunt singuli vero, ex quibus illæ universitates constant, privantur jure electionis, & ecclesiasticis officiis, quorum bona alienarunt, atque ab iis, aliisque perpetuo removen- tur (2). Quod si post alienationem rite factam Ecclesia grave damnum acceperit, ea, non secus ac minor,

beneficium habet in integrum restitutionis (3).

(1) Omnes Episcopi in jurejurando, cujus facta mentio est *l. 1. tit. 4. sect. 1. §. 2.*, spondere debent, se, inconsulto Romano Pontifice, non alienaturos suarum Ecclesiarum bona. Ægre ferunt hostes Sedis Apostolicæ hoc juramentum ejusque originem repetunt à celebri *Extrav. Ambitosæ*, quem Paulus II. evulgavit. At si vetustissima, uti demonstratum supra est, regula erat, eaque probata Conciliis, Summisque Pontificibus, quod res Ecclesiæ alienari non possent, equidem non intelligo, neque intelligere quémquam arbitror, qua in re peccarint Romani Pontifices, cum regulam tam salutarem, tam vetustam, tam probatam, & ubique receptam firmiorem reddere voluerunt, imposito Episcopis jurejurando, quo ii nihil se inconsulto Romano Pontifice ecclesiasticorum bonorum alienaturos promitterent. Falsum autem est, quod hujus sacramenti origo ab Extravaganti Pauli II. repetenda sit. Nam liber diurnos Pontificum Romanorum à Garnerio illustratus, collectusque sæculo VII., aut initio sæculi VIII. uti ostendit ejus ætatis Codex quem ipse Garnerius affert in *Præf. n. 10. & 11.*, continet *solemnibus verbis* eandem hanc promissionem, qua se quisvis à Summo Pontifice consecrandus Episcopus obligabat. *Cap. 3. tit. 7. p. 64. ed. Paris. an. 1680.* Celestinus III., qui sæculo XII. Pontificatum obtinuit, in *c. 8. de Reb. Eccles. non alien.* memorat *Sacramentum fidelitatis*, quo Ravennatensis Archiepiscopus tenebatur *Apostolicæ Sedi nihil alienare*. Quam decretalem explanans Glossæ Auctor, qui floruit sæculo XIV., testatur, quod ætate sua, *quilibet Episcopus, qui immediate D. Papa subest, jurat ei fidelitatem, quod non alienabit bona Ecclesiæ, neque infudabit; & idem juramentum præstant alii Episcopi suis Metropolitanis*. Ii vero, qui non immediate suberant Romano Pontifici, jusjurandum emittebant ea formula, quam describit Durandus Mimatensis Episcopus, qui vixit in exitu sæculi XIII., uti legitur in exemplari Vaticano, quod laudat Catalanus *Pontifici. Roman. 1. 3. §. 6. n. 2. p. 290.*, eoque jurejurando promittebant perpetuam obedientiam *B. Petro, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ*, & ipsi Summo Pontifici, & Archiepiscopo, cui suberant, spondebantque præterea, nihil se alienaturos *contra jus, vel consuetudinem Ecclesiæ* apud Catalanum, *t. 1. Pontifici. tit. 13. p. 234.* Consule Cl. Mamachium *del Diritto libero della Chiesa t. 3. par 1. c. 1. §. 9. pag. 38. & seq.*

(2) Disputant vero Periti Juris Canonici, num *Extravag. Ambitosæ* ubique vigeat, & num etiam in omnibus locis, in quibus vigeat, obtineant pœnæ, quæ ab ea constitutæ sunt Confer Tom. II.

Schalzgrueber *l. 3. tit. 17. §. 4. n. 122. & seq.*, & Giraldum *par. 1. l. 3. sect. 444. p. 288.*

(3) *Cap. 1. de In integr. restit.*

§. V. Sunt tamen nonnullæ res ecclesiasticæ, quarum, etiam sine venia Sedis Apostolicæ, permessa alienatio est. Huc spectant ea, quæ servando servari, ac retineri non possunt, uti sunt fructus arborum, frumentum, & similia; quæ vetusto usu locari, aut in emphytheusim dari consueverunt, quoniam hæc finita locatione, aut emphyteusi iterum conceduntur iisdem, quibus antea, pactis, & legibus; terrulæ, vineolæ non fertiles, resque ceteræ exigui pretii; denique collata in monasterium, aut locum pium, à quo ea retineri nequeunt. Ita legatum Capucinis, aliisque similibus recte distrahitur, modo pretium in Ecclesiæ, aut monasterii utilitatem convertatur (2).

(1) *Can. Terrulæ c. 12. qu. 2.*

(2) *Consule Fagnanum in c. 5. de Reb. Eccles. alien. vel non n. 19. & seq.*

§. VI Pertinet etiam ad alienationem rerum ecclesiasticarum venditio fructuum beneficiorum, quos aliquis in alium confert vel ad longum tempus, vel quamdiu vivit, accepta pecunia, quæ fructus æquet, quos probabile est beneficiarium consequuturum esse. Irrita hæc venditio est, & secum fert pœnam excommunicationis constitutam adversus omnes, qui res Ecclesiæ alienarunt (1). Nec prætereunda locatio bonorum ecclesiasticorum, ex qua in perniciem successoris capiuntur fructus, antequam veniat eorum solvendum dies. Locatio hæc non obstringit successorem, cui beneficiarius sua illa festinatione fructus præripere non potest (2).

(1) *Benedictus XIV. Constit. Universalis 29. ejus Bullar. t. 1. p. 41. ed. Rom. seu Ven. 1734.*

(2) *Concilium Tridentinum Sess. 25. c. 11. de Reform.*

TITULUS XX.

DE BONORUM ECCLESIASTICORUM IMMUNITATE.

- I. & II. Unde repetenda immunitas bonorum ecclesiasticorum? tis tributa ex bonis ecclesiasticis.
 III. Pœna imponentis, & solvens. IV. Onera infixæ bonis ecclesiasticis, bona patrimonialia clericorum.

§. I.

Ecclésiastica bona sunt, quæ ad Ecclesiam pertinent, & quorum redditus in sacris alendis ministris, atque in sustentandis pauperibus impendendi sunt. Bona hæc ad Ecclesiam pertinere dicuntur, quod ipsa eorum habet administrationem, atque custodiam, sed revera propria sunt Dei, ideoque in hominum commercio versari non possunt (1). Inde repetenda est eorum immunitas à tributis & vectigalibus, quæ à laicis imponuntur; atque hæc immunitas non hominum privilegio data, sed ex ipsa eorum natura in bonis ecclesiasticis penitus affixa, atque insita est (2). Si quando Christus, cum inter homines versaretur tributum solvit (3), id quidem fecit voluntate, & arbitrio suo, ut omnem scandali causam removeret (4), non quod aliqua humana ad solvendum lege cogi posset (5); neque vero solvi voluit ex oculis, in quibus erat patrimonium pauperum, & Apostolorum (6).

(1) *Adeundi sunt S. Gregorius Nazianzenus Ep. 80. p. 833. seqq. opp. t. 1. ed. Colon 1690., & S. Ambrosius de Peniten. l. 2. c. 8. n. 75. p. 549. & Ep. 20. ad soror. n. 8. p. 903. opp. t. 3. ed. Ven. cit.*

(2) *Consule Thomassinum Vet. & nov. Eccles. disciplin. par. 3. l. 1. c. 33. n. 13., & Cl. Mamachium del Diritto libero della Chiesa di acquistare e possedere beni temporali l. 2. par. 1. c. 1. p. 12. seqq. & l. 2. par. 2. c. 3. p. 93. seqq.*

(3) *Matthæus XVII. 23.*

(4) S. Hilarius in *Matth. c. 17. n. 11. p. 696. ed. Paris. 1693.*
S. Joannes Chrysostomus *Homil. 58. in Matth. n. 1. p. 585.*
t. 7., S. Ambrosius *Ep. 7. n. 12. 13. 18. p. 812. seqq. opp.*
t. 3., S. Augustinus *Enarrat. in psalm. 157. n. 16. col. 1533.*
opp. t. 4., S. Hieronymus in *Matth. l. 3. c. 17. col. 136. opp.*
t. 7. ed. Veron.

(5) Hinc merito ab Joanne XXIII. damnatus est error Marsilii Patavini, & Janduni agentium, Christum, cum staterem ex piscis ore sumptum tributi loco solvit iis, qui patebant didrachama, hoc fecisse non condescensive, & liberalitate suae pietatis, sed necessitatis, coactum, apud Raynaldum *ad an. 1327. n. 19. p. 343. t. 5. ed. Lucae.*

(6) Matthaeus *cit. c. 17. v. 23. seq.* ita rem narrat: *Accesserunt, qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei: Magister vester non solvit didrachma? Ait etiam: & cum intrasset in domum, praevenerit eum Jesus dicens. Quid tibi videtur Simon? Reges terrae à quibus accipiunt tributum, vel censum? A filiis suis, an ab alienis? Et ille dixit: ab alienis. Dixit illi Jesus: ergo liberi sunt filii: ut autem non scandalizemus eos, vade ad mare & mitte hamum, & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore ejus, inventes, staterem: illum sume, da eis pro me, & te. Quo ex loco colligunt Patres, Christum se tributi lege solum declarasse, id tamen solvisse arbitrio suo, ne publicanos scandalizaret; praeterea non ex loculis, sed ex staterem in ore piscis invento tributum pendere voluisse, ut ostenderet, tributi onere non teneri loculos, in quibus pauperum, & Apostolorum patrimonium consistebat. Ita S. Hieronymus. *l. 3. in Matth. c. 17. col. 136. t. 7. ed. cit.*, S. Agobardus *de Dispens. t. eccles. c. 19. p. 287. & seqq. opp. t. 1. ed. 1. Paris. 1666.*, S. Thomas in *Summa 22. qu. 188. art. 7.* Van Espenius, cujus in figendis epochis temporum magna semper confidentia, & insignis, ut plurimum, fallacia, atque inscitia est, ita rem narrat in *Jur. Eccles. univers. par. 2. tit. 35. n. 51.*, quasi Agobardus primus animadverterit, quod Christus ex loculis tributum pendere noluit, ut ostenderet, nihil ex pauperum, Sacrorumque ministrorum patrimonio esse detrahendum. Sed errat vehementer. Nam Hieronymus, qui ante quadragesimas, eoque amplius, annos, quam Agobardus floreret, vitae usura fruebatur, hoc ipsum animadvertit, & ejus *l. c.* verba sunt haec. *Quod si quis objicere voluerit, & quomodo Judas in loculis portabat pecuniam? Respondebimus: rem pauperum (Christus) in usus suos convertere nefas putavit, nobisque idem tribuit exemplum.**

§. II. Privilegium referri potest ad bona Patrimonialia clericorum; sed hoc privilegium naturali aequi-

tate nititur, non ex mera hominum voluntate, arbitrioque processit. Nam in civitate, gratiosos esse debet, qui curam, & sollicitudinem habent rerum spiritualium, & omnino aequum est, ut quae illi sustinent, propter sacrum officium, & ministerium, onera, compensatione immunitatis à tributis, & vectigalibus alleventur (1). His è fontibus hausta est immunitas bonorum clericorum, & his fundamentis nituntur leges, quibus eadem probata est.

(1) S. Thomas *Lect. 1. in Ep. ad Roman. c. 13. ab hoc, inquit debito, solvendi tributa, liberi sunt clerici ex privilegio Principum. Quod quidem aequitatem naturalem habet. Hoc autem ideo aequum est, quia sicut reges sollicitudinem habent de bono publico in bonis temporalibus, ita ministri Dei in spiritualibus; & sic per hoc, quod Deo in spiritualibus ministrant, recompensant Regi, quod pro eorum pace laborant.*

§ III. Quare Ecclesiarum, & Clericorum bona non subsunt tributis, & vectigalibus laicorum, sacrisque interdicitur ei, qui his oneribus, sine venia Summi Pontificis, ea bona subjicit (1). Imo ne à sponte quidem pecuniam dantibus pro tributis, & vectigalibus accipere fas est, quique hanc pecuniam sponte dederunt, & qui acceperunt pari anathematis plectuntur poena (2).

(1) *Cap. 4. & 7. de Immunit. Eccles.*

(2) *Cap. 3. eod. in 6.* Sed poenam à Bonifacio VIII. constitutam in *cit. c. 3.* Benedictus XI. in *Extrav. unic. de Immunit. Eccles. int. Commun.*, tantum habere locum voluit adversus laicos, qui à clericis pecuniam exigent, non qui à sponte dantibus acciperent. Clemens autem V. in *Clem. unic. eod. tit.* Bonifacii constitutionem abrogavit, legemque dixit, ut in ea re Lateranensia decreta comprehensa in *c. 4. & 7. de Immunit. Eccles.* observarentur. Verum Leo X. in Concilio Lateranensi V. Bonifacii constitutionem integravit, poenamque excommunicationis obtinere voluit contra omnes, qui onera patrimonialia ecclesiasticis imponerent quique eadem exigent, aut etiam à sponte dantibus acciperent, uti patet ex *Const. Superna* edita die 5. Maji 1514. §. 40. Hodie igitur haec Leonis constitutio, & quae legi solet in die Coenae Domini ob-

servanda est; & quas quidem constitutiones una cum ceteris Conciliorum decretis, quæ ad ecclesiasticam immunitatem pertinent; ab omnibus diligenter observari jubet Concilium Tridentinum *Sess. 25. c. 20. de Reform.*

§. IV. Sed onera, quæ bonis inhærent, etiam ab Ecclesiis pendenda sunt (1); modo ex iis bonis Ecclesia fundata, & constituta non sit (2), & modo perpetuum esset, rei que infixum onus, autequam eadem ad Ecclesiam pervenirent (3). Ecclesiarum bonis æquantur bona monasteriorum, hospitalium, similium, itemque bona, in quibus sacrum clericum patrimonium est constitutum; nam hæc similiter insitum habent in se privilegium immunitatis, cujus gratia laicorum tributis, & oneribus non subjiciuntur; cetera vero patrimonialia bona clericorum non eodem omnino censentur jure, quo bona Ecclesiarum, sed iis tantum gaudent privilegiis, quæ nominatim in jure expressa sunt.

(1) *Can. 22. c. 23. qu. 8., c. 5. de Pignor., c. 33. de Decim.* Itaque à cunctis tributis, etiam quæ erant imposita, autequam res ad Ecclesiam perveniret, immunis est situs Ecclesiæ, ac cœmeterii pro sepulturis, hortus juxta Ecclesiam positus, & similia *Can. 24. c. 23. qu. 8.* Adeundus Fagnanus in *c. Non minus 4. n. 8. & seq. de Immun. Eccles.*

(2) Consule Fagnanum in *cit. cap. Non minus*, & Giraldum *Exposit. Jur. Pontific. par. 1. l. 3. tit. 49. sect. 634. t. 1. p. 460. seqq.*, ubi cuncta fere habes, quæ ad realem clericorum immunitatem pertinent.

(3) Vide Fagnanum in *Cap. Episcopus 4. de Præben. & dignit. n. 35. & seq.*, & Giraldum *l. c.*

RECENSIO

TITULORUM ET SECTIONUM.

TOMI SECUNDI.

LIBER II.

TITULUS I.

De rerum divisione.

pág. 1

TITULUS II.

De Sacramentis.

2

SECTIO I. *De Baptismo.*

22

SECT. II. *De Confirmatione.*

55

SECT. III. *De Eucharistia.*

63

SECT. IV. *De Pœnitentia.*

104

SECT. V. *De Extrema Unctione.*

129

SECT. VI. *De Ordine.*

137

SECT. VII. *De Matrimonio.*

140

SECT. VIII. *De Sponsalibus.*

147

SECT. IX. *De Matrimonii impedimentis.*

152

SECT. X. *De Impedimentis impedientibus.*

191

SECT. XI. *De Divortiiis.*

194

TITULUS III.

De Indulgentiis, & Remissionibus.

198

TITULUS IV.

De Divino Officio.

206

TITULUS V.

De Festorum Celebratione.

217

TITULUS VI.

De Jejuniis.

226

TITULUS VII.

De Rebus Sacris, & primum de Ecclesiis.

238

SECT. I. *De consecrandis, & reconciliandis Ecclesiis.*

256

SECT. II. *De immunitate Ecclesiarum.*

259

SECT. III. *De Capellis, & Oratoriis.*

270

SECT. IV. *De sacris vestibis, vasis, ceteris ad*

<i>Ecclesiam pertinentibus.</i>	272
TITULUS VIII.	
<i>De Reliquiis, & Veneratione Sanctorum.</i>	278
TITULUS IX.	
<i>De Sepulturis.</i>	281
TITULUS X.	
<i>De Monasteriis.</i>	290
TITULUS XI.	
<i>De Seminariis Clericorum.</i>	296
TITULUS XII.	
<i>De Hospitalibus.</i>	300
TITULUS XIII.	
<i>De Rebus Temporalibus Ecclesiae.</i>	303
TITULUS XIV.	
<i>De Præbendis, & Beneficiis.</i>	307
SECTIO. I. <i>De vetita beneficiorum multitudine.</i>	312
SECT. II. <i>De Conjungendis, ac dividendis beneficiis.</i>	316
SECT. III. <i>De Commendis Beneficiorum.</i>	319
SECT. IV. <i>De Pensionibus Ecclesiasticis.</i>	324
SECT. V. <i>De adipiscenda beneficiorum possessione.</i>	327
TITULUS XV.	
<i>De Censibus, Exactionibus & Procurationibus.</i>	329
TITULUS XVI.	
<i>De Decimis.</i>	337
TITULUS XVII.	
<i>De Primitiis, Oblationibus, ceterisque temporalibus bonis Clericorum.</i>	346
TITULUS XVIII.	
<i>De Peculio Clericorum.</i>	354
TITULUS XIX.	
<i>De Rebus Ecclesiae non alienandis.</i>	358
TITULUS XX.	
<i>De Immunitate honorum Ecclesiasticorum.</i>	363

FINIS LIBRI SECUNDI.

